

Tapahtunut maaliskuuhun 2024 mennessä:

Vastuun kantamista Itämeren hyvinvoinnin puolesta

1. Kaupunkikartano Ruokorannan pehtoori Riku Lehtinen on omalta osaltaan kantamassa vastuuta Itämeren tilasta olemalla mukana **Rotaryjärjestön Itämeriohjelman** toteuttamisessa.

https://rotary.fi/pasila/wp-content/uploads/sites/108/2020/11/2020-11-24_Pentti-Aspila_Rotarien-It%C3%A4meri-ohjelma.pdf

2. **Itämerihaaste**-verkostossa mukana toimiminen, jossa yhteiseen haasteeseen vastataan vapaaehtoisesti tekemällä vesistöjen eteen enemmän kuin mitä laki ja ydintoimintamme vaatimukset edellyttävät ja jossa sitoudutaan konkreettisiin toimiin vähentääksemme oman toimintamme aiheuttamaa kuormitusta lähivesiin ja Itämereen. <https://itamerihaaste.fi/>

3. Perustajajäsenenä sekä hallituksen jäsenenä **Illoistenjärven suojeluyhdistys ry**:ssä tavoitteena Illoistenjärven tilan parantaminen, virkistykselliset tavoitteet, tulvien hillitseminen, järven edunvalvonta ja järven vastuullinen käyttö.

Konkreettisia toimia

Riku Lehtisen omistamien Kaupunkikartano Ruokorannan maiden läpi ovat lähiseutujen hulevedet jo pitkään valuneet puhdistamattomina suoraan Illoistenjärveen ja siitä sellaisinaan suoraan mereen.

Kuvan yläosasta - Illoistenjärven koillispuolelta - näkyvät asutus, asfaltoidut tiet ja pihat ovat asemakaavoitusten myötä lisääntyneet erityisesti kymmenen viimeisimmän vuoden aikana.

Hulevesikosteikko järveen ja sitä kautta Itämereen valuvien hulevesien puhdistamisessa

Jos olisi toimittu alkuperäisen asemakaavasunnitelman ja tätä muistiota kirjoitettaessa tiedossa olevien aikataulutietojen mukaisesti, olisivat hulevedet em. alueelta laskeneet sellaisinaan Illoistenjärveen ainakin vuoteen 2027 asti, ehkä jopa pidempäänkin.

Siksi Ruokoranta-tilan omistaja Riku Lehtinen ja Turun kaupunki tekivät sopimuksen, jonka mukaan kaupunki rakensi Ruokorannan maille hulevesikosteikon. Vuodesta 2019 - lähes kymmenen vuotta aiemmin kuin jos oltaisiin edetty pelkästään viranomaistitse - ovat Illoistenjärven pohjois-, koillis- ja itäalueiden hulevedet ensin imeytetty kosteikkoaltaaseen ja

vasta sen jälkeen Illoistenjärveen. Valuma-alue, jolta hulevedet ensin imeytyskosteikon ja sitten Illoistenjärven kautta nyt Itämereen laskevat, on suurin, mitä Illoistenjärven rantamaisemista löytyy. Vielä vuonna 2022 pahasti tukossa olleen kosteikosta järveen johtavan vesiväylän kautta kulkee yli 90 % Illoistenjärveen laskevista hulevesistä.

Illoistenjärven rantojen ruoppaus

Haitallisten kasvi- ja maa-ainesten rantaruoppauslupaa hakemaan tai -ilmoitusta tekemään lähti vuonna 2021 yhdeksän Illoistenjärven itä- ja pohjoisrannan rantakiinteistön omistajaa.

Luvat myönnettiin tai ilmoituksiin vastattiin sanamuodoilla, ettei esteitä ruoppausten suorittamisiin ole. Talvella 2022 viranomaisten tiedossa oli, että ruoppaukset alkaisivat keväällä 2022 heti jäiden lähdettyä. Mahdollisimman aikaisin keväällä siksi, että haitat eläimille ja järven hyvinvoinnille olisivat mahdollisimman pienet.

Keväällä 2022 juuri ennen kuin ruoppausten piti alkaa, viranomaisilta tuli ehdoton kielto ruoppausten toteuttamisiin kunnes järvessä olisi suoritettu viitasammakkoinventaario.

Viitasammakoita etsittiin monien henkilöiden toimesta ja lukuisin eri menetelmin koko kevään, kesän ja syksyn aikana 2022. Tuloksetta eli ainoatakaan sammakkoa ei löytynyt. Lopulta loppusyksystä hieman ennen järven jäätymistä ruoppauskielto kumottiin ja ruoppaukset saattoivat viranomaisten puolesta alkaa.

Koska ruoppauskalusto oli varattu jo muualle seuraavaksi kevääksi 2023 ja koska Ruokorannan mailla sijaitseva hulevesiallas oli loppusyksyllä 2022 tulvimassa yli äyräittänsä kosteikkoaltaasta järveen johtavan laskuojan tukkeutumisen vuoksi, päätettiin ruoppaukset tehdä marras-joulukuussa 2022 siitakin huolimatta, että järvi oli jo kovaa vauhtia jäätyvässä.

Hulevesikosteikosta Illoistenjärveen johtavan laskuojan ruoppaus

Turun kaupungin kanssa oli jo ruoppaussuunnittelun yhteydessä 2021 sovittu, että he kustantavat pienen urakaluonteisen, etukäteen sovitun könttäsunnan tukkeutuneen laskuojan perkaamisesta.

Kun laskuojan ”perkaamisen” vuoro tuli ja ruoppaaja veti ensimmäiset kaapaisunsa ojan pohjasta, huomattiin että tukos oli pahempi kuin päällepäin näytti. Sieltä löytyi yllättäen muusta mutavoittoisesta maa-aineksesta poiketen isojakin kiviä ja muutoinkin moreenivoittoista maata.

Silloin ei vielä tiedetty, että myös Illoistenjärvi sai osumansa 1940-luvun alkuvuosien jatkosodassa. Järven koillisnurkkaan juuri tuohon hulevesien laskuojan suun paikkeille, Ruokorannan tontin luoteisnurkkaan putosi tietävästi noin 500-1.000 kg lentopommi, joka mitä todennäköisimmin sekoitti hieman maa-aineksien luontaisia pitoisuuksia.

Silloin joulukuussa 2022 tuli kiire. Ruoppauskoneen kuski soitti minulle ja kertoi, että moreenin ja kivet hän saa kyllä kipattua pohjoispuolen naapurimme rantaan, mutta jos hän sijoittaa Ruokorannan ruoppauksen läjitysmassojen lisäksi myös hulevesien laskuojan

massat ruoppausilmoituksessa piirretylle alueelle, vuoresta tulisi niin korkea, että läjä valuisi pohjoispuolelta vääjäämättä takaisin hulevesiojaan.

Kysyin ruoppauskoneen kuskilta hänen suositustaan yllättäen ilmenneeseen ongelmaan. Kuski kertoi, että hän voisi levittää hulevesiojan ruoppausmassan Ruokorannan nurmikolle siten, että sieltä se ei ainakaan valuisi mihinkään. Annoin luvan saman tien ehdolla, että ruoppauskoneen kuljettaja kontrolloisi sitä, ettei läjitettävän ruoppausmassan kokonaismäärä ylittäisi sitä rajaa, jolloin ruoppauksen ilmoitusstatus nousisi lupakategorian puolelle.

Kun operaation jälkeen soitin kaupungin edustajalle sopiakseni yllättäen eteen ilmenneen hulevesiojan lisäruoppauksen kustannusten uusjaosta, selvisi ettei kaupungilta löydy momenttia lisäkustannusten maksamiseksi. Otin lisäkustannukset hoitaakseni.

Jatkoepisodi viranomaisvalvonnasta

Viranomaistaho, jolle olin tehnyt ruoppausilmoituksen, teki tarkastuksen Ruokorantaan kesällä 2023. Sanktioiden kera tuli viranomaispäätös siitä, että jo nurmittuneelta Ruokorannalta pitäisi kaapia ruoppausmassa pois.

Sellainen manööveri heikentäisi Illoistenjärven nyt saavutettua stabiilia tilaa. Järvellä sulana aikana kuukausittain tehtävät tutkimukset ovat osoittaneet järven tilan parantuneen jatkuvasti sen jälkeen, kun ruoppaus tehtiin. Järven tilan parantuminen alkoi mittausten mukaan jo 2019, jolloin hulevesikosteikko valmistui.

Järven vesi on syksyllä 2023, talvella ja nyt keväällä 2024 ollut ennätyskorkealla peittäen koko Ruokorannan syksyllä 2022 tehdyn ruoppauksen läjitysalueet ja enemmänkin. Jos nyt kovettunutta ja nurmettunutta läjitysaluetta ryhdytään kaapimaan, alta paljastuu ja järveen liukenisi juuri sitä savivelli- ja fosforipitoista maata, jota kaavittiin rantaviivasta pois järven hyvinvointia haittaamasta.

Itämerihaaste-sitoutumiseni edellyttää vastuun kantamista Illoistenjärven ja Itämeren tilasta, jossa vapaaehtoisesti tehdään vesistöjen eteen enemmän kuin mitä laki ja yleiset vaatimukset edellyttävät ja jossa sitoudutaan konkreettisiin toimiin vähentääksemme oman toimintamme aiheuttamaa kuormitusta lähivesiin ja Itämereen siitäkin huolimatta, että tämä työ vaatii joidenkin viranomaisten vallankäytön pyrkimyksiä vastaan tapahtuvia toimia tai reagoimattomuutta niihin.

Visio Illoistenjärven tilasta 2030

Ainakin vielä 1930-luvulla Illoistenjärven sanotaan olleen puhdas kalavesi ja uimapaikka. Järvestä johti tuolloin leveähkö valtaoja Häppilän Mustalahteen. Keväisin järven ja meren välinen valtaoja kuhisi Illoistenjärveen kutemaan noussutta kalaa, joten järvi oli erittäin kalaisa ympäri vuoden.

Seuraavaksi Illoistenjärven suojeluyhdistys ryhtyy toimiin, joiden avulla voitaisiin myötävaikuttaa siihen, että laskuojat järvestä mereen saataisiin kaavittua puhtaksi.

Silloin luotaisiin edellytykset Illoistenjärven kalakannan elvyttämiseksi.

Illoistenjärvessä oli taannoin myös runsas piisamikanta. Vielä kesällä 2023 Illoistenjärven piisamit oli laskettavissa enää yhden käden sormin.

Illoistenjärven suojeluyhdistys tulee tekemään parhaansa, jotta järven piisamikanta ei häviäisi lopullisesti.

Tekeillä on siis sadan vuoden ennallistamisprosessi luonnontilaisen Illoistenjärven puolesta.

Turun Hirvensalon Ruokorannassa maaliskuun 21. päivänä 2024

LJK Riku Lehtinen

riku.lehtinen@kaupunkikartano.fi

0400 22 55 77